

Nyere højesteretspraksis om forvaltningsretlige spørgsmål

(Kristian Korfits Nielsen)

Højesterets dom af 20. oktober 2023 (UfR 2024.93 H) (1)

- Sag om foranstaltning i psykiatrien
 - Personen A blev dømt til anbringelse på Sikringsafdelingen, men på grund af pladsmangel blev A varetægtsfængslet i surrogat og herefter anbragt på retspsykiatrisk afdeling
 - Først var A tvangsfikseret i ca. 9 måned (UfR 2021.1893 H)
 - Dernæst blev A underlagt foranstaltning med ophold på egen stue i ca. 8 måneder

Højesterets dom af 20. oktober 2023 (UfR 2024.93 H) (2)

- Var der hjemmel til at pålægge A at opholde sig på egen stue?
 - Var det tvang – frivilligt samtykke?
 - Hjemmel i psykiatriloven?
 - Anstaltsbetragtninger eller analogislutninger?
 - Nødretsbetragtninger?

Højesterets dom af 20. oktober 2023 (UfR 2024.93 H) (3)

- Var der ret til godtgørelse for krænkelse af EMRK?
 - Artikel 3 (tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling)
 - Artikel 5 (ulovlig frihedsberøvelse)
 - Artikel 8 (manglende ret til respekt af privatliv)

Højesterets dom af 10. september 2024 (UfR 2024.5191 H) (1)

- Sag om transpersons afsoning
 - Personen A var biologisk mand, men identificerede sig som en kvinde og havde foretaget et juridisk kønsskifte
 - Havde A krav på at afsones i en kvindeafdeling
 - Havde A krav på, at nøgenvisitationer og afgivelse af urinprøver skulle ske i overværelse af ikke-mandligt personale

Højesterets dom af 10. september 2024 (UfR 2024.5191 H) (2)

- Afdelingsplaceringen
 - Straffuldbyrdelsesloven § 23 og § 26
 - Kriminalforsorgens praksis
 - EMRK artikel 8
- Nøgenvisitation og urinprøver
 - Straffuldbyrdelsesloven § 60 og § 60 a
 - Kriminalforsorgens praksis
 - EMRK artikel 3 og artikel 8

Højesterets dom af 4. juni 2024 (UfR 2024.3847 H) (1)

- Sag om dækning af sagsomkostninger hos LG
 - A stævnedede sin tidligere arbejdsgiver med påstand om dels betaling for manglende løn, dels godtgørelse for mangelfuld ansættelseskontrakt
 - U-dom; arbejdsgiver blev pålagt at betale 500 kr. i sagsomkostninger
 - Uenighed om, hvorvidt LG skulle dække sagsomkostningerne

Højesterets dom af 4. juni 2024 (UfR 2024.3847 H) (2)

- Om LG's praksis var oplyst, at LG i hvert fald siden 1982 havde dækket omkostninger til retsafgifter og advokat, der er afholdt med henblik på inddrivelse af krav, der er omfattet af garantien.
- Af LG's vejledning om fondens praksis pr. 1. januar 2004 fremgår, at fonden kun dækker sagsomkostninger, hvis 1) omkostningerne vedrører et krav, som er omfattet af garantien, 2) kravet er taget til inkasso inden virksomhedens endelige ophør, og 3) det har været nødvendigt at afholde omkostningerne. Det er i vejledningen anført, at de afholdte sagsomkostninger udbetales forholdsmæssigt, hvis det krav, som sagsomkostningerne vedrører, kun delvist er dækket af garantien.

Højesterets dom af 4. juni 2024 (UfR 2024.3847 H) (3)

- Højesteret udtalte, at der ikke i LG-loven eller LG-bekendtgørelsen er taget stilling til LG's dækning af sagsomkostninger i den situation, hvor en lønmodtager under en retssag mod sin arbejdsgiver vedrørende et krav som nævnt i § 2, stk. 1, i LG-love også har fremsat krav, der ikke er omfattet af § 2, stk. 1
- Højesteret fandt, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte LG's faste og langvarige praksis, hvorefter afholdte sagsomkostninger som anført i vejledningen udbetales forholdsmæssigt, hvis det krav, som sagsomkostningerne vedrører, kun delvist er dækket af garantien

Højesterets dom af 26. juni 2024 (UfR 2024.3984 H) (1)

- Sag om dansk statsborgerskab
 - A blev født i Danmark i 1995 af vietnamesisk far og fransk mor
 - Ved fødslen blev A registreret som vietnamesisk statsborger
 - I 2000 blev forældrene skilt og senere samme år blev faren dansk statsborger ved lov (naturalisation)
 - A fik ikke dansk statsborgerskab som biperson til sin far, da moderen havde forældremyndigheden
 - Faren og moren blev gift igen i 2004, hvorefter A blev registreret som dansk statsborger i CPR-registeret
 - I 2021 ændrer Indenrigs- og Boligministeriet registreringen fra dansk til fransk statsborger. A blev anmodet om at aflevere sit danske pas og søge opholdstilladelse

Højesterets dom af 26. juni 2024 (UfR 2024.3984 H) (2)

- Spørgsmålet var, om A erhvervede dansk indfødsret ved legitimation iht. dagældende indfødsretslovs § 2 som følge af forældrenes ægteskab i 2004
- Afgørende er, om det efter § 2 er en betingelse, at barnets far har indfødsret på tidspunktet for dets fødsel, eller om § 2 tillige omfatter den situation, hvor barnets far først efterfølgende, men forud for ægteskabet, har erhvervet dansk indfødsret.

Højesterets dom af 26. juni 2024 (UfR 2024.3984 H) (3)

Dagældende indfødsretslov (af 1998)

§ 1. Et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen eller moderen er dansk. Er barnets forældre ikke gift, og er kun faderen dansk, erhverver barnet kun dansk indfødsret, hvis det er født her i riget.

Stk. 2. ...

§ 2. Har et barn af en dansk far og en udenlandsk mor ikke erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, erhverver barnet dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.

Højesterets dom af 26. juni 2024 (UfR 2024.3984 H) (4)

- Østre Landsret gav ministeriet medhold. Begrundelse:
 - Almindelig sproglig forståelse af indfødsretslovens § 2 sammenholdt med § 1
 - Indfødsretslovens opbygning i øvrigt, herunder placeringen af reglerne om opnåelse af indfødsret ved erklæring og naturalisation i lovens efterfølgende bestemmelser
 - Den retsopfattelse, der er lagt til grund i forarbejderne til efterfølgende ændringer af indfødsretsloven
 - Ikke sikre holdepunkter for at antage, at det forud for 1998-ændringen var gældende ret, at et barn født af udenlandske forældre erhvervede dansk indfødsret ved legitimation ved forældrenes senere indgåelse af ægteskab, hvis faderen i mellemtiden havde erhvervet dansk indfødsret

Højesterets dom af 26. juni 2024 (UfR 2024.3984 H) (5)

- **Højesterets begrundelse mht. lovforarbejde/tilblivelseshistorie:**
- Højesteret finder, at det efter ordlyden af § 3, stk. 2, i indfødsretslovene af 1898 og 1925 ikke var en betingelse for et barns erhvervelse af dansk indfødsret som følge af forældrenes indgåelse af ægteskab, at barnets far havde dansk indfødsret på tidspunktet for barnets fødsel. Det afgørende for barnets erhvervelse af dansk indfødsret efter disse love var - i lighed med den udenlandske kvindes erhvervelse af dansk indfødsret ved ægteskab - at faren havde dansk indfødsret ved indgåelsen af ægteskabet.
- Af § 2 i indfødsretsloven fra 1950 fremgik, at hvis en dansk mand og en fremmed kvinde havde børn sammen, inden de indgik ægteskab, erhvervede børnene ved forældrenes ægteskab dansk indfødsret, hvis børnene var ugifte og under 18 år. Denne bestemmelse, der efter sine forarbejder videreførte 1925-lovens § 3, stk. 2, må efter ordlyden også forstås på den måde, at det ikke var en betingelse for et barns erhvervelse af dansk indfødsret som følge af forældrenes indgåelse af ægteskab, at barnets far havde dansk indfødsret på tidspunktet for barnets fødsel.
- En sådan forståelse er i overensstemmelse med bestemmelsens formål, der var at sikre, at børn, som et par havde sammen før ægteskabets indgåelse, erhvervede samme statsborgerskab som søskende, der blev født efter ægteskabets indgåelse. Disse søskende født i ægteskabet erhvervede efter § 1 i indfødsretsloven fra 1950 dansk indfødsret efter faren ved fødslen.